

Republika Srbsko

MINISTERSTVO OSVETY, VEDY A TECHNOLOGICKÉHO ROZVOJA
ÚSTAV PRE HODNOTENIE KVALITY VZDELÁVANIA A VÝCHOVY
VOJVODINSKÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA NA KONCI ZÁKLADNÉHO VZDELÁVANIA A VÝCHOVY

školský rok 2016/2017

TEST

SLOVENSKÝ JAZYK

POKYNY

- Test obsahuje **20** úloh, ktoré treba vyriešiť za **120** minút.
- Každú úlohu pozorne prečítaj, porozmýšľaj o tom, čo sa v úlohe žiada, a o spôsobe, ako ju vyriešiš (zakrúžkovať, pospájať, podčiarknuť, dopísať a iné).
- Píš čitateľne a dbaj, aby tvoje odpovede boli zrozumiteľné, ale aj gramaticky a pravopisne správne.
- Pri riešení úloh, v ktorých sa od teba žiada, aby si niečo dopísal, vždy používaj úplné názvy; skratky sa nedovoľujú (napríklad treba napísať podstatné meno, a nie p. m. alebo pod. m., napísať lokál, a nie lok. a podobne).
- Vyplň test **chemickou ceruzou** (počas práce môžeš používať grafitovú ceruzku a gumičku).
- Odpovede napísané chemickou ceruzou sa nesmú prečiarkovať alebo opravovať.
- Do štvorčeka, ktorý sa nachádza na pravej strane úloh, nič nepíš. Je to priestor, kde majú učitelia, ktorí opravujú testy, napísať počet bodov. Nič nepíš ani na tejto a poslednej strane.
- Ak s prácou skončíš skôr, odovzdaj test a potichu vyjdi, aby si ostatných žiakov nevyrušoval.

Želáme ti veľa úspechov v práci!

1. Pozorne prečítaj úryvok z textu *Hodiť niekomu rukavicu* z knihy *Ukryté v slovách* autorky Jany Skladanej a pokús sa zistiť, čo je v ňom podstatné.

Rukavice boli známe už v staroveku. Pôvodne mali oddelený len palec a ostatné prsty boli chránené spoločne; neskôr bol chránený každý prst osobitne. U žien sa objavili v šatníku okolo 13. storočia, keď ženy začali nosiť rukavice z plátna, ktoré siahali až po lakte. Skutočnou ozdobou sa stali až za vlády anglickej kráľovnej Alžbety I. v 16. storočí, keď sa zdobili bohatou výšivkou. Rukavica v 17. storočí sa stala aj právnym dôkazom. Stávala sa aj zárukou dodržania zmluvy a napokon rukavica hodená protivníkovi do tváre alebo pod nohy znamenala výzvu na súboj.

Ustálené spojenie *hodiť niekomu rukavicu* vo význame vyzvať niekoho na súboj dnes poznáme už iba z literatúry a z historických filmov, keď šľachtici a rytieri takýmto dosť drastickým spôsobom obhajovali svoju česť. S týmto spojením sa však stretáme aj v súčasnom jazyku. Takisto označuje súboj, ale slovný, nie naostro, so zbraňami v rukách. Ide v podstate o prenesený význam označujúci provokáciu, vyzývavosť.

Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou. Podstata textu je v jednej z uvedených viet:

- a) Rukavice sa používajú na ochranu proti chorobe.
 b) V súčasnosti spojením *hodiť niekomu rukavicu* vyjadrujeme výzvu na priateľstvo.
 c) Spojením *hodiť niekomu rukavicu* vyjadrujeme, že si ich nesmie položil na ruky.
 d) V súčasnosti spojením *hodiť niekomu rukavicu* vyjadrujeme výzvu na slovný súboj.

2. Pozorne prečítaj uvedené texty a vedľa na čiaru napíš, ako sa uvedené časti textu pomenávajú (slovník, bibliografia, menný register).

- a) Dudok, D. 12, 13, 15, 42, 60
 Dudok, M. 99
 Filip, M. 6, 74, 75, 98, 105
 Furdík, J. 28

M. Týr: *Slovenčina v praxi*

- b) *vetchý* – používaním, starobou opotrebený
kryha – veľký uvoľnený kus ľadu
maják – orientačná veža v mori alebo na pobreží
bak – sedadlo na koči

M. Kotvášová-Jonášová, Z. Čížiková: *Čítanka pre 8. ročník základnej školy*

- c) Mária Myjavcová: *Jazykové poznámky* (1966), *Slovenčina v jazykovej enkláve* (2001), *Bolo, ako nebude* (2004), *State o našej slovenčine* (2006), *Slovenská jazyková čítanka* (2009), *O slovensko-srbskom bilingvizme vo Vojvodine* (2015).

3. Na hodine výtvarnej kultúry žiaci mali navrhnuť nové ilustrácie k textom v čítankách.

Názov	Autor	Lit. druh	Lit. žáner
1. Topole	Ivan Krasko	lyrika	prírodná lyrika
2. Keď sa zapaľujú slnečnice	Ján Labáth	lyrika	reflexívna lyrika
3. Drak sa vracia	Dobroslav Chrobák	epika	novela
4. Slniečny kúpeľ	Janko Jesenský	epika	poviedka
5. Turci pod Divínom	Mária Ďuríčková	epika	povešť
6. Štúrovci	Alexander Matuška	epika	esej
7. Zuzka Turanová	Ján Čajak ml.	epika	román
8. Pusťte basu do rozhlasu	Viera Benková	dráma	rozhlasová hra
9. Motýľ	Michal Ďuga	lyrika	populárna pieseň
10. Zem	VHV	dráma	dráma

Podľa údajov v tabuľke napíš správne odpovede.

- a) Napíš meno a priezvisko autora populárnej piesne.

- b) Napíš druh literárneho žánru a názov diela Janka Jesenského.

- c) Napíš, do ktorého literárneho žánru patrí dielo Jána Labátha.

- d) Napíš názov novely.

4. Napíš písmeno **N** za vetami, ktoré možno použiť iba pri neformálnom vyjadrovaní v súkromnom styku a písmeno **F** za vetami, ktoré možno použiť pri formálnom vyjadrovaní vo verejnom styku.

a) No, a na výlet som si zobral aj foťák, aby som si niečo aj vyfotil. _____

b) Často tu počuť pávi krik, lebo tu chovajú tieto krásne vtáky. _____

c) Keď som spomenul robotu, môj kamoš zobral nohy na plecia a hybaj. _____

d) Vytrvalý človek sa raz iste bude tešiť z poctivo dosiahnutých výsledkov. _____

5. Pozorne prečítaj vety. V každej vete je jedno slovo napísané nesprávne. Podčiarkni slová, v ktorých je pravopisná chyba.

a) Všetci sme unavený, všetci potrebujeme oddych.

b) Samozrejme, pricestju v utorok.

c) Tam prichádzam každý týždeň za tebov.

d) Ozaj, kedy sa uvydíme?

6. Zakrúžkuj písmeno pred tým radom slov a slovných spojení, v ktorom nie je ani jedna pravopisná chyba.

a) dych, bilina, pes zavýja, dva domy, predpona

b) dotyk, kobyla, viť veniec, správna odpoveď

c) mlyn, bývať, výr húkal, dobre vydieť, visieť na vešiaku

d) týždeň, bystrý, vír na vode, starý mlyn, liečivé bylinky

7. A. Podčiarkni vo vete všetky podstané mená.

Natřčala som uši, či nezačujem štrngot mamy v kuchyni, ale nič.

B. Z podčiarknutých podstatných mien napíš na čiaru to, ktorému zodpovedá charakteristika: stredný rod, množné číslo, akuzatív.

8. Pozorne prečítaj vety. Všimni si podčiarknuté slová. Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.

Usilovný otec pracuje na novom filme. Náš otec pracuje na svojom prvom filme.

Podčiarknuté slová vo vetách sú:

a) prísudky

b) predmety

c) prívlastky

9. A. V uvedenej vete podčiarkni všetky antonymá/opozitá.

Kto skoro ráno vstáva, ten skoro večer líha.

B. Zakrúžkuj písmeno pred riadkom, v ktorom je synonymum slovesa vábiť.

- a) striehnuť
- b) nútiť
- c) volať
- d) lákať

10. Pozorne prečítaj nasledujúce vety.

1. Malí nezbedníci dali hlavy dokopy, ale nevymysleli nič.
2. Michaela vyskočila z postele a zbehla dolu schodmi do kuchyne.

- a) Vypíš na čiaru päťslabičné slovo z prvej vety. _____
- b) V druhej vete podčiarkni slová, ktoré majú predponu.

11. Pozorne prečítaj uvedené prídavné mená:

*dolnozemska oblasť, československé vzťahy, spoločenskovedné predmety,
báčskopetrovské ulice.*

Odpovedz na otázku.

Ako vznikli uvedené prídavné mená? _____

Jedno z uvedených prídavných mien je napísané nesprávne. Na čiaru napíš správne to prídavné meno:

12. Zakrúžkuj písmeno pred riadkom, v ktorom je porekadlo.

- a) Dostal sa z dažďa pod odkvap.
- b) Kto hlboko orie, zlato vyoráva.
- c) Kto chodí do mlyna, ľahko sa zamúči.
- d) Viac rúk viac spraví.

13. Z podstatných mien v zátvorkách utvor prídavné mená. Odpovede napíš vedľa na čiary.

- a) s (Aradáč) tanečníkmi s _____ tanečníkmi
 b) (Nový Sad) štadión _____ štadión
 c) od (Štefan) rodičov od _____ rodičov
 d) pre (Vierka) babku pre _____ babku

14. Uvedené slová zarad' do prislúchajúcej skupiny slov: *súčin, múza, cedula, hintov, flak, slnce, adjektíva, groš.*

- a) hovorové _____
 b) básnické _____
 c) odborné _____
 d) historizmy _____

15. Prirad' ku každému textu literárny žáner tak, že pred každý text napíšeš zodpovedajúce číslo, ktorým je označený literárny žáner.

- a) ___ Som z dreva alebo zo slamy a predsa ma oheň nespáli. Čo je to?
 b) ___ Ak na prvého mája večer prší, bude celý rok pekne.
 c) ___ Spiže mi, spiže mi,
 dieťaťko, dušička,
 veď tu nad kolískou
 je tvoja mamička.
 d) ___ Jeden kováč koňa kuje,
 koľko klincov potrebuje?
 Jeden, dva a tri,
 povedz mi to ty!

1. pranostika
 2. vyčítanka
 3. hádanka
 4. uspávanka

16. Pozorne prečítaj nasledujúci text a zakrúžkuj správnu odpoveď.

... Aj jahodový kompót, môj obľúbený, som vložila do košíka, aj citrónové keksy... Prišla som k pokladnici, platím päťdesiatkorunáčkou, vydali mi a vtom... vtom ruka v bielom plášti siahne do mojej tašky a víťazoslávne vytiahne z nej osminku masla. Vyvalila som oči. Ja som to maslo dala do tašky? A nie do košíka?

Mária Ďuríčková: *Hlava v Trantárii*

Čo sa dozvedáme z úryvku? Hrdinka nakupuje

- a) v obchode, kde predávajú iba keksy a mliečne výrobky.
- b) v obchode, kde predávajú ovocie a čerstvú zeleninu.
- c) v samoobsluže, kde predávajú potraviny.
- d) v samoobsluže, kde predávajú iba mliečne výrobky.

17. Pozorne prečítaj vetu a zakrúžkuj správne slovo pod vetou.

Poviedka, rozprávka a bájka patria medzi dramatické žánre.

ÁNO NIE

18. Ku každému dielu prirad jeho literárny druh tak, že pred každý text napíšeš zodpovedajúce číslo, ktorým je označený literárny druh.

- a) ____ Otcova roľa
- b) ____ Detvan
- c) ____ Matka
- d) ____ Voda čo ma drží nad vodou

- 1. osobná lyrika
- 2. sociálna balada
- 3. epickolyrická báseň
- 4. populárna pieseň

19. Zakrúžkuj písmená pred správnymi tvrdeniami.

- a) Autorom románu *Rysavá jalovica* je Martin Kukučín.
- b) Autorom románu *Jediná* je Milan Rúfus.
- c) Milan Rúfus je slovenský básnik.
- d) Hájnikovu ženu napísal významný básnik Hviezdoslav.
- e) Najznámejší vojvodinský dramatik je VHV.

20. Pozorne prečítaj úryvok z prózy Hany Zelinovej *Modrý vták*. Rozprávanie je podané v prvej osobe (ja-forma). Odpíš na čiary text tak, že zmeníš osobu rozprávača do tretej osoby.

A ja som už svojho modrého vtáka darmo hľadala: darmo som sa znovu a znovu túlala po javorovom lese pod zámkom, darmo som tam aj hodiny vyčkávala...
